

Un moment istoric

Sunt momente, în istoria românilor, care par a se chema unul pe altul, pentru a împlini idealurile de libertate și umanism ale unui popor cu vocația certă a păcii și a construcției, pentru a-i desăvârși aspirațiile și a-l așeza, întreg, cu fruntea sus, între valorile supreme ale civilizației. Asemenea momente au purtat, la vremea lor, numele lui Burebista, Mihai Viteazul, Alexandru Ioan Cuza și pe al vitejilor de la Mărășești. Asemenea momente s-au numit revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan, mișcările revoluționare conduse de Tudor Vladimirescu și, respectiv, de Nicolae Bălcescu, jertfa miilor de țărani împușcați în 1907, apoi a eroilor comuniști, antifasciști căzuți în revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și anti-imperialistă din August '44, apoi Victoria din mai 1945, săvârșită și prin contribuția importantă a armatei române. Asemenea momente, care poartă pecetea nemuririi, unesc astăzi trecutul cu prezentul socialist, dar și cu viitorul comunist al Patriei, sub numele și chipul Eroului contemporan al poporului român, simbolul unității sale de granit, secretarul general al partidului și întâiul președinte al Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Douăzeci de ani înseamnă, desigur, la scara istoriei, foarte puțin — poate un singur moment. Dar acest moment poartă pentru noi semnificația unei întregi epoci — **epoca Ceaușescu** —, în care România a dobândit o putere economică, socială și politică de natură să-i asigure edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism; o dezvoltare armonioasă, fericit echilibrată, a tuturor județelor și localităților; o democrație muncitorească-revoluționară în cadrul căreia toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, participă, în deplină egalitate, la construcția și conducerea societății; o politică internă și externă a partidului și a statului creatoare, pusă consecvent și ferm în slujba dezvoltării libere a patriei, promovării păcii, colaborării și prieteniei între popoare; un sens profund umanist al formării și perfecționării omului nou ca personalitate conștientă și activă în procesul de făurire a societății socialiste și comuniste, în procesul de făurire a noii spiritualități naționale românești. O epocă în care Cititorul României contemporane a știut să imprime un stil de muncă activ și eficient, alimentat de gândirea proprie a fiecăruia și a tuturor împreună, o extraordinară mobilizare a energiilor naționale; o epocă în care Cornunistul de Omenie, îndrumând cultura și arta românească pe făgașul libertății responsabile a creației, le-a îndemnat în repetate rânduri să reflecte viața și năzuințele poporului, profundele transformări revoluționare realizate sub conducerea partidului comunist, lupta oamenilor muncii pentru materializarea marilor programe ale viitorului, pentru înflorirea continuă a României independente și suverane, pentru salvagardarea păcii pe Pământ.

Toate acestea au determinat, în ultimele două decenii, apariția unor condiții materiale și spirituale deosebit de favorabile dezvoltării artei, culturii în genere, precum și cristallizarea unui climat de muncă și de creație, care n-au întârziat să rodească bogat și în domeniul artei teatrului. Epoca a desăvârșit, astfel, acțiunea începută anterior în direcția descentralizării mișcării teatrale, prin **consolidarea** unei rețele de instituții aptă să ofere tuturor oamenilor muncii din țara noastră, ca și copiilor lor, indiferent de naționalitate, un repertoriu variat și de calitate, abordând o tematică largă atât în sfera valorificării dramaturgiei universale cât și, prioritar, a celei naționale, clasice și contemporane, în spectacole moderne, realizate în bună măsură în edificii noi (Teatrele Naționale din București, Craiova și Tirgu Mureș) sau înnoite radical (teatrele din Brăila, Petroșani etc.). În același timp, **democratizarea** vieții teatrale, mai ales după instituționalizarea Festivalului național „Ointarea României” — inițiativă strălucită, generoasă, rodnică a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — a deschis perspective noi, nebănuite până atunci, largirii, diversificării și adâncirii relațiilor teatrului cu spectatori săi, debaterii publice a producției artistice, colaborării cu formele de teatru amator, conducând, în ansamblu, la instalarea unei atmosfere de creație reliefată convingător în numeroase festivaluri, colocvii, reuniuni organizate sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, cu sprijinul Asociației oamenilor de artă din instituțiile teatrale și muzicale (A.T.M.), pe întregul teritoriu al țării, în mari

centre culturale de tradiție (Brașov, Constanța, Craiova, Oradea, Timișoara, Tirgu Mureș), dar și în puternice citadele muncitorești, creații ale orînduirii socialiste, precum Bacău, Birlad, Galați, Piatra Neamț, Pitești, Reșița, Satu Mare și altele.

Rezultatele efervescente creație caracteristice acestor ani sînt extrem de elocvente în domeniul dramaturgiei originale. Maturizarea acesteia se manifestă complex, în calitatea operelor, în varietatea problematicii abordate și a mijloacelor de expresie, în valoarea literară și ideologică a pieselor, dar și în sporirea gradului lor de teatralitate, în modernitatea lor, și, prin toate acestea, în amplificarea eficienței lor educative. Noua dramaturgie abordează precumpănitor dezbaterile de factură politică și problematica vastă a eticii socialiste, reinterpretarea istoriei naționale în viziuni contemporane, în vreme ce comedia pare a-și căuta făgașe înnoitoare.

Arta spectacolului a căpătat, la rîndul ei, dimensiuni semnificative pentru adevărata renaștere culturală pe care o trăim, fondului cristalizat anterior prin valoarea și dăruirea unui important contingent de regizori, scenografi și actori adăugîndu-i-se acum contribuția plină de elan și vitalitate a unei noi constelații de artiști, produs exclusiv al institutelor de teatru din București și Tirgu Mureș, din 1968 încôace. Mai tineri sau mai vîrstnici, aceștia au oferit publicului numeroase spectacole de referință, prin înalta lor calitate estetică și ideologică, pe scenele capitalei, dar și pe cele din județe, cu piese militante, de largă respirație umanistă, amplificînd benefic rolul formativ, modelator al teatrului. Răspunzînd chemărilor ardente ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresate teatrului în repetate rînduri, de a oglindi în activitatea sa atît munca și viața actuală a poporului nostru cît și trecutul său de luptă glorios, asemenea spectacole au fost create cu o anume ritmicitate și ele exprimă în esență continuitatea, vigoarea și unitatea fenomenului teatral național. Printre zecile de exemple care ar putea fi date, rămîn de neuitat montările de largă rezonanță politică, revoluționară ale unor piese ca **Puterea și Adevărul** de Titus Popovici (Teatrul „Bulandra”, Teatrul Național din Tirgu Mureș), **Politica** de Theodor Mănescu (Teatrul Mic, Teatrul Național din Craiova, Teatrul „Maria Filotti” din Brălla), **Niște țărani** după Dinu Săraru (Teatrul Mic), ori cele de lucidă atitudine avertizatoare privind primejdia înarmărilor nucleare și resurecția violențelor de tip fascist în lume, precum **Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă** de Horia Lovinescu (Teatrul „Nottara”) și **Evul mediu întimplător** de Romulus Guga (Teatrul Mic); după cum, înalte valori ale eticii și echității socialiste au fost mereu prezente, de-a lungul anilor, în opere de Paul Everac (**Camera de alături** și **Un fluture pe lampă** la Teatrul Național din București, **Cartea lui Ioviță** la Teatrul Național din Tirgu Mureș), Aurel Baranga (**Opinia publică** la Teatrul de Comedie și pe alte scene), D. R. Popescu (**Ca frunza dudului** la Teatrul Mic și la Teatrul Național din Timișoara), Marin Sorescu (**Matca**) la Teatrul Mic și la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț), Tudor Popescu (**Culbul** la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț), lupta eroică a poporului român, a comuniștilor, pentru libertate socială și națională, a căpătat puternice vibrații patriotice în **Petru Rareș** de Horia Lovinescu (Teatrul „Nottara”, Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași), **Piticul din grădina de vară** și **Muntele** de D. R. Popescu (Teatrul Național din Tirgu Mureș, respectiv Teatrul Dramatic din Brașov), **Procesul Horia** de Al. Voltin (Teatrul „Bulandra”), **Patetica** '77 de Mihnea Gheorghiu (Teatrul Național din Craiova, Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca), **Floriile unul geambaș** de Sütő András (Teatrul Maghiar de Stat din Cluj-Napoca), **Reduta** de M. R. Iacoban (Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași), **Marele soldat** de Dan Tărchilă (Teatrul Dramatic din Constanța), **Descăpăținarea** de Al. Sever (Teatrul Giulești) etc., etc.

Teatrul românesc de astăzi, în întregul său — cunoscut și din ce în ce mai apreciat peste hotare, tocmai în contextul afirmării multilaterale a României în arena internațională, în ultimele două decenii —, răspunde astfel, din toate puterile sale, înaltei misiuni ce i-a fost încredințată, de a sluji poporul, patria, revoluția socialistă din România, în numele viitorului pașnic și prosper, proiectat de Omul Communist care a dat, generos, numele său epocii sale.

